Finansklagenemnda Bank

Avgjørelse FinKN 2023-595

24.8.2023

Santander Consumer Bank AS

Utlån

Tilbakebetaling av innfridd gjeld – korrekt oppgjør?

Klager anså at han hadde innbetalt for mye på gjelden til foretaket. Restgjelden klager ble bedt om å betale i varselet om tvangsfullbyrdelse stemte ikke med restgjelden foretaket hadde meldt inn til skattemyndighetene noen år tidligere. Foretaket anså at det var foretatt korrekt oppgjør. Avviket skyldtes restanse som hadde oppstått da lånet lå til inkasso. Nemnda kom til at foretaket må betale klageren kr 26 426 med tillegg av forsinkelsesrenter fra 22.12.22.

ANTATT ØKONOMISK OMFANG: kr 26 426,66

Saksfremstilling

Saken gjelder hvorvidt klager har krav på tilbakebetaling av kr 26 426,66 i forbindelse med innfrielse av lån til foretaket.

Klager fikk den 24.11.06 et gjeldsbrevlån på kr 1 710 000 av GE Money Bank, som senere er blitt kjøpt av foretaket. Som sikkerhet for lånet ble det avtalt pant i klagers bolig. I juni 2011 ble gjelden misligholdt, og betalingsoppfordring for hele lånet ble sendt til klager. Gjelden var da på kr 1 654 005,31, hvorav hovedstol var på kr 1 652 796,20.

Klager gjennomgikk tvungen gjeldsordning i perioden desember 2011 til desember 2017. Under gjeldsordningen skulle alle innbetalinger dekke renter. Rentebetjeningen var på kr 9 137,16 månedlig etter rentesats 6,50 %, med unntak av de fem første månedene hvor rentebetjeningen var på kr 5 344. Etter endt gjeldsordning var hovedstol på kr 1 643 659,20. Foretaket har opplyst at dette var fordi én av innbetalingene på kr 9 137 var gått mot hovedstol i stedet for renter.

I skattemelding av 2017 var restgjelden oppgitt å være kr 1 660 434,34. Foretaket har opplyst at det ikke har kravspesifikasjon fra denne datoen, men antar at restbeløpet fra hovedstol på kr 1 643 659,20 er forfalte renter. For skatteåret 2018 ble det ikke rapportert inn noe gjeld til skattemyndighetene på grunn av en feil i foretakets systemer. Klager har opplyst at han flere ganger forsøkte å komme i kontakt med foretaket for å gjenoppta nedbetalingen av gjeldsbrevlånet.

Klager mottok den 25.5.21 varsel om tvangsfullbyrdelse av et krav på kr 1 686 861 fra foretaket. Det ble oppgitt at foretaket hadde ettergitt kr 295 091,61 i renter. Klager betalte kravet i frykt for tvangssalg av boligen.

Det er et avvik på kr 26 426,66 mellom innmeldt restgjeld til skattemyndighetene for 2017 og restgjelden i varselet om tvangsfullbyrdelse i 2021.

Klager har anført at det ikke er foretatt korrekt oppgjør av gjelden og krever tilbakebetalt kr 26 426,66 med tillegg av renter. Gjelden som skattemeldingen av 2017 gir uttrykk for,

reflekteres ikke i varselet om tvangsfullbyrdelse. Etter dette er det ikke rapportert inn noe gjeld til skattemyndighetene. Lånet ble aldri bragt til oppsigelse i henhold til låneavtalen pkt. 4.1, og vilkårene for tvangsfullbyrdelse var derfor ikke til stede. Klager tok kontakt med foretaket flere ganger for å starte nedbetalingen før varselet om tvangsfullbyrdelse. Foretaket har over telefon og i e-post til klager gitt uttrykk for at gjelden er ettergitt.

Finansforetaket har anført at kravet er korrekt beregnet. Lånet ble sendt til inkasso før gjeldsordningen ble påbegynt og var forfalt til betaling i sin helhet. Bakgrunnen for et avvik på kr 26 426,66 innmeldt til skattemyndighetene for 2017, er at det fulle rentebeløpet ikke ble innbetalt innledningsvis under gjeldsordningen. Det oppsto derfor en restanse som har ført til et avvik på lånets saldo i foretakets og inkassators systemer. Skyldner må selv ettergå selvangivelsen da slike avvik kan oppstå når saken ligger til inkasso. Foretaket har valgt å ettergi et større rentebeløp på kr 295 091,61 som følge av at klager ikke ble krevd for gjelden etter endt gjeldsordning. Foretaket har aldri bekreftet at gjelden er ettergitt.

Finansklagenemnda Banks begrunnelse

Klagerens krav var i klagen og under behandlingen i sekretariatet for Finansklagenemnda tilbakebetaling av differansen mellom kr 1 686 861 som ble innfridd i 2021, og det beløpet på kr 1 660 434 som ble rapportert til skattemyndighetene for skatteåret 2017. Differansen utgjør kr 26 426. I sluttfasen av saksforberedelsen for nemnda er kravet endret til tilbakebetaling av det fulle beløpet som ble betalt.

Nemnda kan ikke se at det er rettslig grunnlag for det nye kravet. Klageren viser til at han etter omstendighetene hadde grunn til å oppfatte det slik at hele gjelden var ettergitt av foretaket. Begrunnelsen for dette er først og fremst at det ikke ble rapportert gjeld til skattemyndighetene for årene etter 2017, og at foretaket selv i e-post 13.4.21 bekreftet at klageren ikke hadde noe kundeforhold hos foretaket. Avsender av e-posten var Kundeservice – kort og sparing. Foretaket mener at e-posten ikke kan forstås slik at den omfattet klageren som lånekunde. Nemnda mener at ettergivelse av gjeld i den størrelsesorden som saken gjelder, uansett måtte ha kommet til uttrykk ved tydelig utsagn fra foretaket. Selv om det er grunnlag for kritikk mot foretaket for manglende rapportering av gjeld etter 2017, og selv om teksten i den nevnte e-posten ikke er tydelig på at den ikke gjelder klageren som lånekunde, kunne klageren ikke oppfatte situasjonen slik at gjelden var ettergitt i sin helhet.

Det har formodningen for seg at skatterapportert gjeld 31.12.17 er korrekt. I oppstilling fra namsmannen datert 3.1.18, bare noen dager etter den avgjørende datoen for skatterapportert gjeld, ble klagerens boliggjeld til foretaket ved avsluttet gjeldsordning oppgitt til kr 1 686 861. Nemnda kjenner ikke grunnlaget for differansen mellom skatterapportering og gjeldsordning. Skatterapporteringen kommer fra foretaket selv, og må forutsettes å være hentet fra foretakets egen bokføring. Den gir etter nemndas syn et sikrere grunnlag for å bestemme gjeldens korrekte størrelse enn namsmannens oversikt over klagerens gjeld etter avsluttet gjeldsordning.

Det synes å være enighet om at klageren ikke har foretatt noen betaling på lånet etter 2017. At den omtvistede differansen skulle utgjøres av påløpte renter etter 2017, har – ut fra størrelsen på differansen – formodningen mot seg. Foretaket opplyser for øvrig å ha ettergitt renter på kr 295 091. Det er heller ikke gitt noen annen rimelig forklaring på økning av gjelden fra utgangen av 2017 til innfrielsen i 2021.

Foretaket erkjenner at foretakets systemer ikke har vært til å stole på i tiden etter 2017, og at det er årsaken til at gjeld ikke vært rapportert til skattemyndighetene. Likeledes forklarer det inkassoforetaket som er benyttet overfor klageren, at også dette foretaket har hatt

"systemtekniske utfordringer knyttet til restanser etter endt gjeldsordning". Problemene med systemene tilsier at man faller tilbake på den gjelden som ble rapportert til skattemyndighetene for året 2017.

Nemnda har ingen grunn til å betvile at foretaket har ettergitt et stort beløp i renter, men finner det vanskelig å ta ettergivelsen i betraktning på den måten at klageren i alle tilfeller kommer gunstig ut samlet sett. De ettergitte rentene er oppgitt med eksakt beløp, som ikke passer som mulig forklaring på den omtvistede differansen som klageren krever tilbakebetalt.

Nemnda konkluderer etter dette med at korrekt beløp til innfrielse i 2021 var kr 1 660 434. Foretaket har ikke anført at foretaket uansett kan beholde det innbetalte beløpet ut fra oppgjørsbetraktninger og læren om condictio indebiti. Nemnda mener for sin del at det uansett ikke ville være rettslig grunnlag for et slikt standpunkt. Nemnda tilkjenner klageren kr 26 426. Det er i tillegg krevd avsavnsrente med 3 % p.a. fra 1.6.21 og forsinkelsesrente fra 22.12.22 (med utgangspunkt i ved brev til foretaket 21.11.22). Nemnda finner ikke grunnlag for å tilkjenne avsavnsrente, men gir medhold i forsinkelsesrenter fra 22.12.22, jf. forsinkelsesrenteloven § 2.

Nemnda finner det ikke nødvendig å gå inn på uenigheten om hvorvidt lånet var brakt til forfall før prosessen med gjeldsordning ble innledet i 2011, og heller ikke om reglene i inkassoloven og tvangsfullbyrdelsesloven er fulgt av foretaket og dets medhjelpere.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Banks konklusjon

Foretaket må betale klageren kr 26 426 med tillegg av forsinkelsesrenter fra 22.12.22.

Ved behandlingen deltok Trygve Bergsåker (leder), Tom Slungaard (selskapsrepresentant) og Bodil Kristoffersen (forbrukerrepresentant).